

Mineraad

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Briefadvies

van 26 oktober 2006

over

**het ontwerp 'Uitvoeringsplan Milieuverantwoord materiaalgebruik en afvalbeheer in de
bouw 2006-2010'**

De heer KRIS PEETERS
Vlaams minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 1
1000 Brussel

Datum: 26 oktober 2006
Uw ref.: KS/RS/LDb
Onze ref.: 03.01/L3/06/671
Betreft: Briefadvies over het ontwerp Uitvoeringsplan 'Milieuverantwoord
materiaalgebruik en afvalbeheer in de bouw 2006-2010'.

Mijnheer de minister,

De adviesvraag van 13 juli 2006 hebben wij in goede orde ontvangen. De vervaltermijn van de adviesvraag was twee maanden na ontvangst op 17 juli 2006. De Raad heeft gebruik gemaakt van uw opmerking dat de termijn zonder probleem kon verlengd worden tot 16 oktober 2006 ten gevolge van de vakantieperiode. De Raad is u echter ook erkentelijk voor het bijkomende uitstel tot de geplande raadszitting van 26 oktober 2006. Met deze brief bieden wij u het advies van de Minaraad over het bovenvermelde onderwerp aan.

Zoals in zijn advies van 1 december 1994 inzake het ontwerp van 'Uitvoeringsplan bouw- en sloopafval (1994|17g)', de voorganger van het huidige plan, heeft de Minaraad een globaal positieve appreciatie voor het voorliggende ontwerp van uitvoeringsplan. De Raad neemt akte van de bereikte resultaten. (De resultaten worden positief voorgesteld, maar het luik preventie is ofwel niet meetbaar, ofwel niet zo gunstig. Het scheiden van bouwafval en het sorteren daarvan is ook nog niet algemeen; zelfs het scheiden van gevaarlijk afval zoals asbest en dergelijke wordt vaak niet opgevolgd.) De Raad stelt hoge verwachtingen in het voorliggende plan. Deze verwachtingen zijn gerechtvaardigd in het perspectief dat dit mogelijk het laatste specifieke 'afval'-uitvoeringsplan is voor de bouwsector, waarna de bepalingen zich verder autonoom zouden moeten ontwikkelen.

Wel betreurt de Raad het feit dat dit uitvoeringsplan expliciet afstand neemt van de dynamiek inzake duurzaam bouwen. Het plan lijkt hierdoor wat dubbelzinnig, aangezien belangrijke aspecten van duurzaam bouwen (cf. spoor 1 inzake milieuvriendelijk materiaalgebruik, of spoor 2 inzake het op gang brengen van innovaties en systeemveranderingen) dan weer wel opgenomen worden.

Ten gevolge daarvan wordt de problematiek sterk benaderd vanuit milieustandpunt. Hierdoor wordt slechts de milieupijler van duurzame ontwikkeling belicht, met de nadruk op de regionale aspecten daarvan. Ook het gezondheidsaspect van bouwmaterialen tijdens productie-, gebruik- en afvalfase komt daardoor niet aan bod. De Raad pleit er daarom voor dat het voorliggende uitvoeringsplan deel zou uitmaken van een breder kader waarin bouwmaterialen in al hun aspecten worden beoordeeld.

Aangaande de procedurele aspecten bij het tot stand komen van dit ontwerp van uitvoeringsplan stelt de Raad vast dat het plan rekening houdt met de adviezen van de begeleidingscommissies die samengesteld waren uit deskundigen die belangrijke actoren vertegenwoordigen (p.18). Toch meent de Raad dat minstens één belangrijke actor ontbrak bij de voorbereiding, met name de VVSG en dit als vertegenwoordiger van de gemeentebesturen. De gemeentebesturen zijn immers om meerdere redenen betrokken bij dit uitvoeringsplan:

- als beheerder van de gemeentelijke containerparken, zowel wat betreft:
 - o hoeveelheden: in 2004 werden bijna 85 kg bouw- en sloopafval/Vlaming ingezameld via containerparken, als wat betreft
 - o sorteerbepalingen.
- als bouwheer of opdrachtgever: wegenwerken, gebouwen voor gemeentelijke diensten of dienstverlening, sociale woningbouw, etc.

Wellicht als gevolg daarvan wordt weinig verband gelegd met de werking en de taken van de lokale besturen.

Verder verwacht de Raad nog enkele bijstellingen van het voorliggende plan. De Minaraad pleit in de eerste plaats voor meer concrete doelstellingen, bijvoorbeeld over de mate van ontkoppeling tussen economische groei (wonen en bouwen) en de milieudruk als gevolg van het materiaalgebruik in de bouw.

In het bijzonder voor de doelstellingen is het wenselijk dat er een afstemming komt met binnen- en buitenland (niet enkel met Nederland). De Raad mist bijvoorbeeld de afstemming met Duitsland.

Daarnaast wenst de Raad ook afstemming met het algemeen oppervlaktedelfstoffenplan.

De Vlaamse Regering wenst een vergaande ontkoppeling te realiseren tussen de economische groei en de milieudruk als gevolg van materiaalgebruik in de bouw. Dit loopt deels via het bestaande beleid en deels via het aanvullende beleid, onder meer op het vlak van 'Milieuverantwoord materiaalgebruik in de bouw'. Dit laatste gaat over het ontwikkelen van een milieuverantwoord materiaalgebruik waarin preventie (van afval, maar ook van emissies, die samen de totale milieudruk uitmaken) een belangrijke pijler vormt (p.63-64). Het eerste spoor dat daarbij gevolgd wordt gaat over de ontwikkeling van een materiaalgebonden milieuprestatie (p.65). Er wordt voor de specifieke Vlaamse situatie een kwalitatieve afwegingsmethode ontwikkeld voor de toepassing van milieuverantwoorde materialen op gebouwniveau. Tegen eind 2009 zijn concrete stappen gezet in de ontwikkeling van middelenvoorschriften naar doelvoorschriften (prestatie-eisen) voor materiaalgebruik in de bouw (p.67 & 82).

De keuze om een afwegingsmethode te ontwikkelen op gebouwniveau, waarbij dan moet gewerkt worden met een matrix van factoren en (subjectieve!) gewichten, houdt risico's in. Bij zo'n globalere prestatienorm dreigen de negatieve milieukenmerken van een individueel aspect (energiegebruik, materiaalgebruik, waterverbruik, ligging in functie van mobiliteit en omgeving) verdund te worden zodat ze niet tot uiting komen in de beoordeling van het hele gebouw. De Minaraad is van oordeel dat de milieu- en gezondheidsprestaties voor elk van deze aspecten (energiegebruik, materialen, etc.) zichtbaar en herkenbaar moeten zijn in een afwegingskader. Bovendien moet ook een materiaal op zich (uitgaande van een functionele eenheid) beoordeeld en vergeleken kunnen worden. Transparantie bij dit geheel is essentieel.

Een 'door de marktpartijen gedragen kwantitatieve bepalingsmethode' (p.82) mag niet tot een afgezwakt consensusmodel leiden.

De Raad vindt het positief dat een wettelijk opgelegde producentenverantwoordelijkheid wordt onderzocht voor specifieke materialen, zoals voor cellenbeton, gips, bitumineuze dakbedekking, isolatiematerialen (p.73). Ten slotte onderschrijft de Raad een ontwerpbestek voor selectieve sloop. Ook de aandacht voor preventie en voor milieubeoordelingsmaatregelen die voorafgaan aan de sloop- en afvalfase van bouwmaterialen is positief.

Met de meeste hoogachting,

Luc Goeteyn
Wvd. directeur

Hubert David
Voorzitter